

SLOVAN PARDUBICE

PŘÍRODNÍ PARK

SUCHÝ VRCH - BUKOVÁ HORA

sobota 21. května 2005

Přihlášky: U D. EHRENBERGEROVÉ, tel. domů 466 260 913, do práce 466 670 932 nebo 466 670 410 (ústředna), e-mail do práce: ehrenbergerova@szs.pardubice.cz

Odjezd: Z parkoviště u Zimního stadionu v 6.30 h. Možno přistoupit v Sakařově ul. (zast. MHD za prodejnou nábytku U kostelíčka – dříve Řempe Holoubek), na konečné trolejbusové linky č. 5 U pracovní a v dalších místech trasy autobusu.

NÁSTUPNÍ MÍSTO OHLASTE PŘI PŘIHLÁŠCE!

Návrat: Po 20 h.

Autobus: *Pardubice – č. 36 Holice – č. 318 Borohrádek – Čestice – č. 11 Častolovice – Vamberk – Žamberk – Jablonné n. Orl. – po 8 km odboč. na J směr Čenkovice – Výprachtice kostel (asi 94 km). Zde vystoupí I. skupina. Návrat do Čenkovic – přes hlavní silnici č. 11 severně Orličky, u kostela po červené zn. vpravo SSV až na točnu na konci obce. Zde vystoupí II. skupina. Odtud návrat na hlavní silnici č. 11 – po ní vpravo – Jablonné n. Orl., vpravo č. 311 Těchonín – Mladkov železniční zastávka (asi 126 km). Zde vystoupí III. skupina. Čeká na příchod všech skupin. Potom po č. 312 Pastviny – křižovatka se silnicí č. 11, po ní vpravo Žamberk – Vamberk – Častolovice – Čestice – č. 318 Borohrádek – Holice – č. 36 Pardubice (celkem asi 206 km).*

Pěší trasy:

I. skupina: Výprachtice [1] (590 m) – od kostela po modré zn. SV údolím Moravské Sázavy [3] a přes Palouky na Bukovou horu [4](958 m) – vlevo S po zelené zn. – Na planiskách (932,9 m) – Červenovodské sedlo [5](813,6 m) – Prostřední vrch (871,5 m) – kříž. turist. cest Hvězda [6](843 m) – v souběhu s červenou zn. na Suchý vrch [7](995 m). Dále po červené zn. Bradlo [8](983,2 m) – kříž. cest U tří pánů – kříž. cest u tvrze Bouda [9]– Vysoký kámen [10](842,9 m) – kóta 579,4 m – radioaktivní pramen – železniční zast. Mladkov [11](520 m). Celkem asi 22 km.

II. skupina: Orličky [12] točna (700 m) – po červené zn. SV – kříž. turist. cest Hvězda [6](843 m) – Suchý vrch [7](995 m) - Bradlo [8](983,2 m) – kříž. cest U tří pánů – kříž. cest u tvrze Bouda [9]– Vysoký kámen [10](842,9 m) – kóta 579,4 m – radioaktivní pramen – železniční zast. Mladkov [11](520 m). Celkem asi 14 km.

III. skupina: Železniční zast. Mladkov [11](520 m) – po žluté zn. Z okružní naučnou stezkou "Betonová hranice" [13] ve směru informačních panelů č. 1 až 13 zpět k železn. zast. Mladkov (520 m). Nejvyšším bodem trasy je Vysoký kámen [10](842,9 m). Celkem asi 12 km.

Místopis

[1] Výprachtice – obec v údolí Moravské Sázavy v Bukovohorské hornatině [2]. Připomíná se r. 1304, kdy byla majetkem zbraslavského kláštera. Z té doby pochází i tvrziště na úzkém protáhlém ostrohu nad býv. mlýnem zv. "Na zámku" v sázavském údolí. Roubená stavení. Pův. gotický kostel postaven na výšině Tábor před r. 1400. Na jeho místě v l. 1815 – 17 postaven empírový kostel Proměnění Páně. Zvon z r. 1500. U klasicistní fary sousoší Nejsv. Trojice z r. 1874. Lípa asi 600 let stará.

[2] Bukovohorská hornatina – JV část Orlických hor s nejvyšším Suchým vrchem (995 m), od sousední části hor oddělená údolím Tiché Orlice mezi Lichkovem a Jablonným n. Orl. Silnice č. 11 jí v Červenovodském sedle rozděluje na S a J část. Společně s Hanušovickou vrchovinou lemuje Králickou brázdou. Prochází jí evropské rozvodí. Východní svahy jsou poměrně strmé, zřejmě zlomové. K západu vybíhá řada dílčích rozsoch, oddělených hlubokými údolními levých přítoků Tiché Orlice. Jsou cenné z botanického hlediska. Vrcholové partie Vysokého kamene, Bradla a Bukové hory člení rulové výchozy.

[3] Moravská Sázava – levostranný přítok Moravy pod Zábřehem. Pramení v lesích Bukovohorské hornatiny JZ pod Bukovou horou. Teče téměř poledníkovým směrem většinou v sevřených zalesněných údolích. Až k Albrechticím má ráz horské bystřiny, hluboko zařiznuté do krystalických hornin.

- [4] **Buková hora** (958 m) – zalesněný vrch v Bukovohorské hornatině, 2 km V od Čenkovic. Na vrcholu smíšený porost s převahou buku, na SZ svahu lyžařské terény.
- [5] **Červenovodské sedlo** (813,6 m) – sníženina v Bukovohorské hornatině mezi Bukovou horou a Suchým vrchem. Sedlem procházela zemská hranice mezi Čechami a Moravou. V sedle odbočuje ze silnice č. 11 spojka k chatě na Suchém vrchu.
- [6] **Hvězda** (843 m) – sníženina a křižovatka turistických cest mezi Prostředním vrchem (871,5 m) a Suchým vrchem (995 m) při silnici z Červenovodského sedla k chatě na Suchém vrchu.
- [7] **Suchý vrch** (995 m) – nejvyšší hora v Bukovohorské hornatině v zalesněném hřbetu, po němž probíhala býv. zemská hranice mezi Čechami a Moravou. Od Mladkovské vrchoviny oddělen mělkým údolím Tiché Orlice (Mladkovské sedlo). Výletní místo a rozhledový bod. Vrchol byl hranicí tří panství: Althanského (Mezilesí), Lichtenštejnského (Olomouc) a Štubenberského (Kyšperk – Letohrad). Téměř na vrcholu turistická chata. R. 1924 získal KČT pozemek od Lichtenštejnského panství a r. 1925 zde vybudoval zděnou útulnu se dvěma místnostmi. Základní kámen turistické chaty podle projektu arch. J. Stejskala byl položen r. 1926 za účasti předních funkcionářů KČT – slavnostní projevy přednesl předseda KČT dr. Guth-Jarkovský a předseda Orlické župy S. Kašpar. Chata byla pojmenována podle politika Karla Kramáře a za jeho přítomnosti otevřena r. 1928. R. 1931 byla rozšířena lůžková kapacita, v l. 1930 – 32 byla podle projektu ing. Vedenského přistavěna 32 m vysoká rozhledna s vodojemem. R. 1939 byla chata zabrána německou armádou, která v ní zřídila rehabilitační ústav pro raněné letecké důstojníky. R. 1945 byla KČT znovu otevřena veřejnosti. R. 1953 převzala chatu čs. armáda jako rekreační zařízení za odevzdanou Luční boudu v Krkonoších. Vybudovala zde finské domky a koupaliště. Veřejnosti byla chata znovu odevzdána v r. 1961 (správa RaJ), zřízeno parkoviště, v pol. 80. let opravena. Z rozhledny kruhový rozhled na Orlické a Bystřické hory (Polsko), Králický Sněžník, Králickou brázdu, Hrubý Jeseník s Pradědem, Žamberko, Jablonné n. Orl. a j.
- [8] **Bradlo** (983,2 m) – vyhlídková skála v Bukovohorské hornatině, asi 400 m pod vrcholem Suchého vrchu. Rozhled na Bystřické hory (Pol.), Králický Sněžník, Žamberecko, Anenský vrch, Králický Sněžník, Mariánský vrch, Jeřáb, Jeseníky, Lanškrounskou kotlinu a j.
- [9] **Tvrz Bouda** – součást systému pohraničních opevnění ČSR z l. 1935 –38. Je po Dobrošově u Náchoda druhou veřejnosti zpřístupněnou pevnostní tvrzí ve východních Čechách. Je otevřena od poč. května do konce září každou sobotu a neděli, v červenci a v srpnu denně. Zahrnuje pět těžkých objektů (tři pěchotní sruby, výsuvnou otočnou dělovou věž a vchodový srub). Podzemní prostory a spojovací chodby jsou umístěny hluboko pod zemí a byly bezpečné proti jakémukoliv zásahu zvenčí. Tvrz byla dokončena r. 1938. Měla být protiváhou možným německým postavením na kopci Dvorský (633 m), Zadní (710 m) a Přední hraniční vrch (722 m), po jejichž vrcholech přechází státní hranice nad Mladkovem a Lichkovem. Od tvrze Bouda sestupovala pevnostní linie po svahu úbočí na Mladkov, přecházela opět napříč údolím Tiché Orlice k J konci obce Petrovičky (dř. Německé Petrovice). Odtud stoupala po hřbetu ke kopci Adam (765 m), kde byla vybudována další tvrz jako důležitá výžtuž pevnostní linie. Opevnění mělo bránit přerušení důležitých dopravních spojů (železniční trať z Čech přes Jeseníky dále na Ostravsko) i státní hranice. Za okupace r. 1939 byly objekty poškozeny, stejně jako velká část těžkého opevnění. Nyní v péči Společnosti přátel československých opevnění.
- [10] **Vysoký kámen** (842,9 m) – vrch v Bukovohorské hornatině, 1,5 km JV od Mladkova. Na vrcholu nízká skaliska, rozhled omezen vzrostlým lesem.
- [11] **Mladkov** – pohraniční obec při Tiché Orlici v Mladkovské vrchovině, 11 km V od Žamberka. Připomíná se r. 1350, v r. 1577 se uvádí jako městečko. V 16. stol. zde působila sklářská huť. V místě zv. Bílý zámek (nad levým břehem řeky) stávala tvrz s parkány Jana z Potštejna z r. 1513 (zachováno šikmé tvrziště a příkopy). Pův. raně barokní kostel sv. Jana Křtitele z r. 1697 byl v l. 1732 – 44 přestavěn. Barokní mariánský sloup z 18. stol. Sochy sv. Jana Nepomuckého (1756), Kalvárie (1849) a sv. Floriána (1878).
- [12] **Orličky** – horská obec v údolí Orličského potoka, 5,5 km V od Jablonného n. Orl. Připomíná se r. 1588. Roubené chalupy s teráskami z 19. stol. Prostý barokní kostel sv. Jana Nepomuckého z l. 1775 – 78. Sousoší Kalvárie (1775), socha sv. Jana Nepomuckého (1785). Lyžařské terény.
- [13] **Naučná stezka "Betonová hranice"** – prochází linií opevnění mezi Mladkovem a tvrzí Bouda. Začátek a konec je u železniční zastávky Mladkov. Jde po žlutě značené turistické cestě. Třináct informačních tabulí podává podrobný popis včetně fotodokumentace bývalého čs. opevnění.

Doporučená mapa:

Edice KČT č. 53 Králický Sněžník, 1:50 000

Výlet připravil a vede **Doc. Ing. Josef Kotyk, CSc.**